

Visatos
tyrinėjimai

audringas oras

mūsų nuostabioji
planeta

ĮDOMUSIS PASAULIS

MANO PIRMOJI ENCIKLOPEDIJA

gyvenimas nuo
seniausių laikų

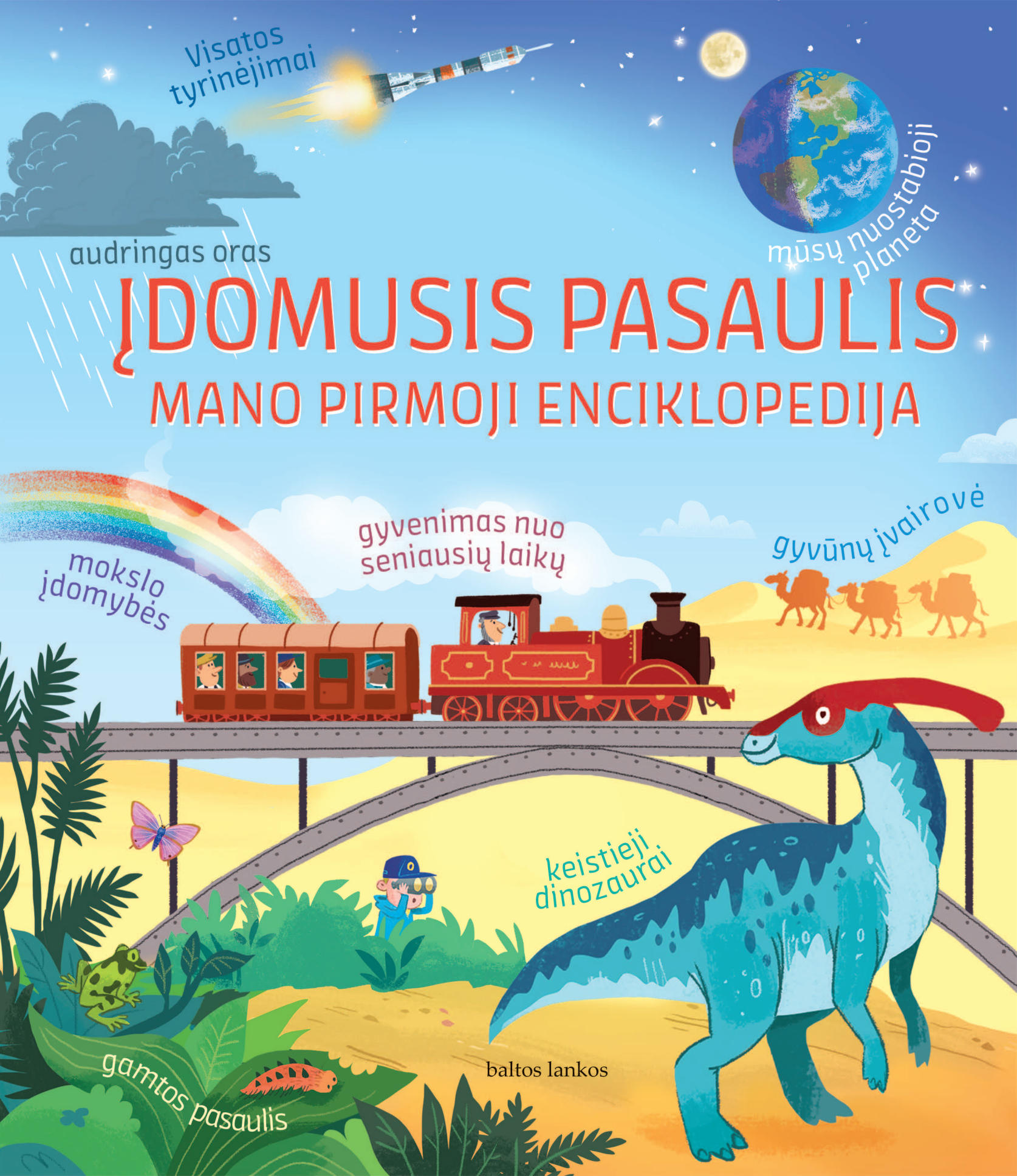
gyvūnų įvairovė

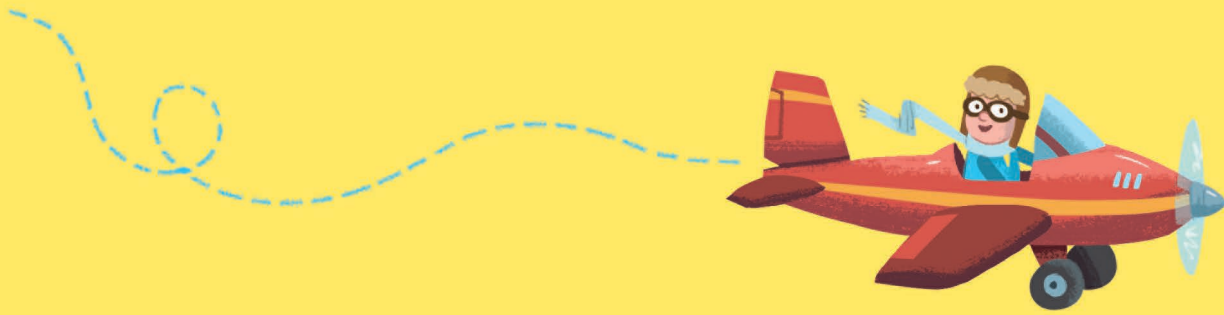
mokslo
įdomybės

keistieji
dinozaurai

gamtos
pasaulis

baltos lankos

ĮDOMUSIS PASAULIS MANO PIRMOJI ENCIKLOPEDIJA

Parašė Matthew Oldham, Emily Bone, Alex Frith,
Alice James, Minna Lacey, Abigail Wheatley

Iliustravo Lee Cosgrove, Tony Neal, Jane Newland

baltos lankos

Turinys

Mūsų pasaulis

6-37 puslapiai

Mūsų planetoje veši drėgnos džiunglės, plyti karštos dykumos, tyvuliuoja gilūs mėlyni vandenynai ir gausu kitų nuostabių vietų su savo gyventojais – augalais ir gyvūnais.

Visata

38-71 puslapiai

Pažink Visatą, kurioje skraido greiti erdvėlaiviai ir šauda meteoroidai, sukasi planetos ir spinduliuoja žvaigždės.

Mokslas

72-97 puslapiai

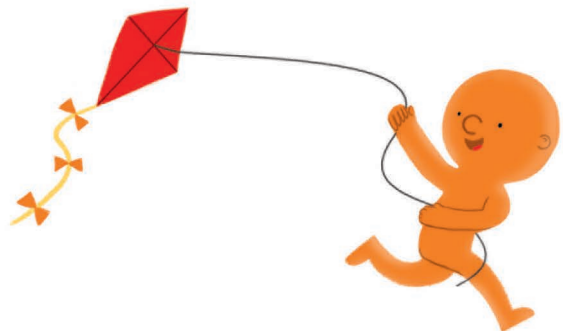
Kodėl daiktai juda? Kodėl girdime ausimis? Kurie daiktai skęsta, o kurie plūduriuoja? Sužinok atsakymus į pačius įdomiausius klausimus!

Mano kūnas

98-129 puslapiai

Tavo kūnas yra nuostabus. Sužinok, kaip veikia tavo puikios smegenys, stiprūs raumenys, jautrios juslės ir kitos kūno dalys, dirbančios išvien, kad būtum gyvas.

Gyvūnai

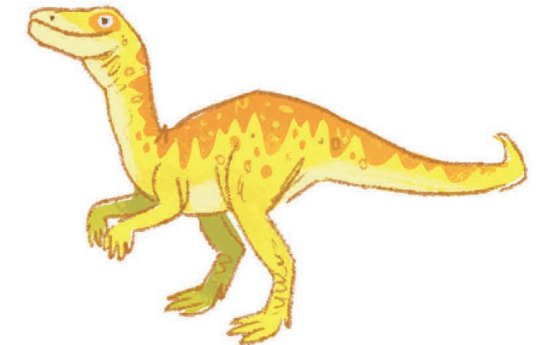
130-161 puslapiai

Pasižvalgyk po nepaprastą gyvūnijos pasaulį. Jame sutiksi visokiausių padarėlių – nuo mažučių, baikščių ir švelnučių iki didelių, gauruotų ir nuožmių.

Dinozaurai

162-183 puslapiai

Seniai seniai Žemėje gyveno dinozaurai. Sužinok, koks buvo jų ūgis, ką jie ėdė ir kodėl išnyko.

Žiloje senovėje

184-215 puslapiai

Leiskis į jūrų žygį su vikingais, pasidairyk po spalvingą Timbuktu turgų ir susipažink su žmonėmis, išradusiais tualetinį popierių!

Rodyklė

216-223 puslapiai

Čia rasi svarbiausių šioje knygoje vartojamų žodžių sąrašą ir puslapių, kuriuose jų ieškoti, numerius.

Žemės drebėjimai

Paprastai žemė po kojomis yra kieta ir nejudri, tačiau per žemės drebėjimą ji juda ir dreba.

Dauguma žemės drebėjimų...

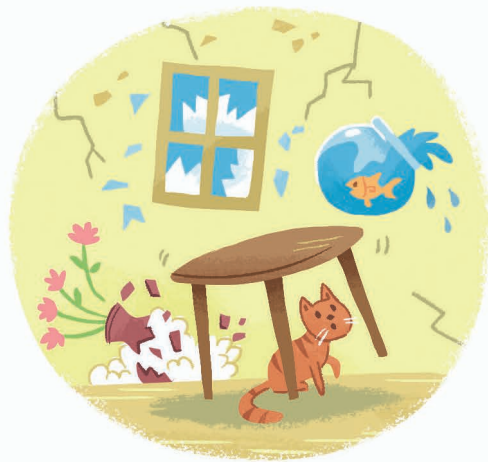
vyksta tik tam tikrose pasaulio vietose.

trunka tik kelias sekundes.

yra nepavojingi ir neįtampa.

Tačiau kai kurie žemės drebėjimai yra galingesni.

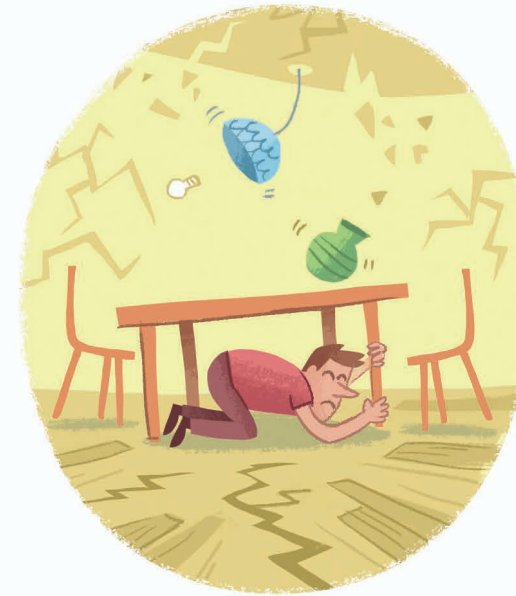

Jie gali sudrebinti pastatus...

ir net juos sugriauti.

Vietoviu, kuriose žemės drebėjimai vyksta dažnai, gyventojai žino, ką daryti prasidėjus stipriam drebėjimui...

Kambaryje saugiausia palįsti po stalu ir išsikibti jam į koją.

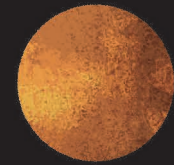
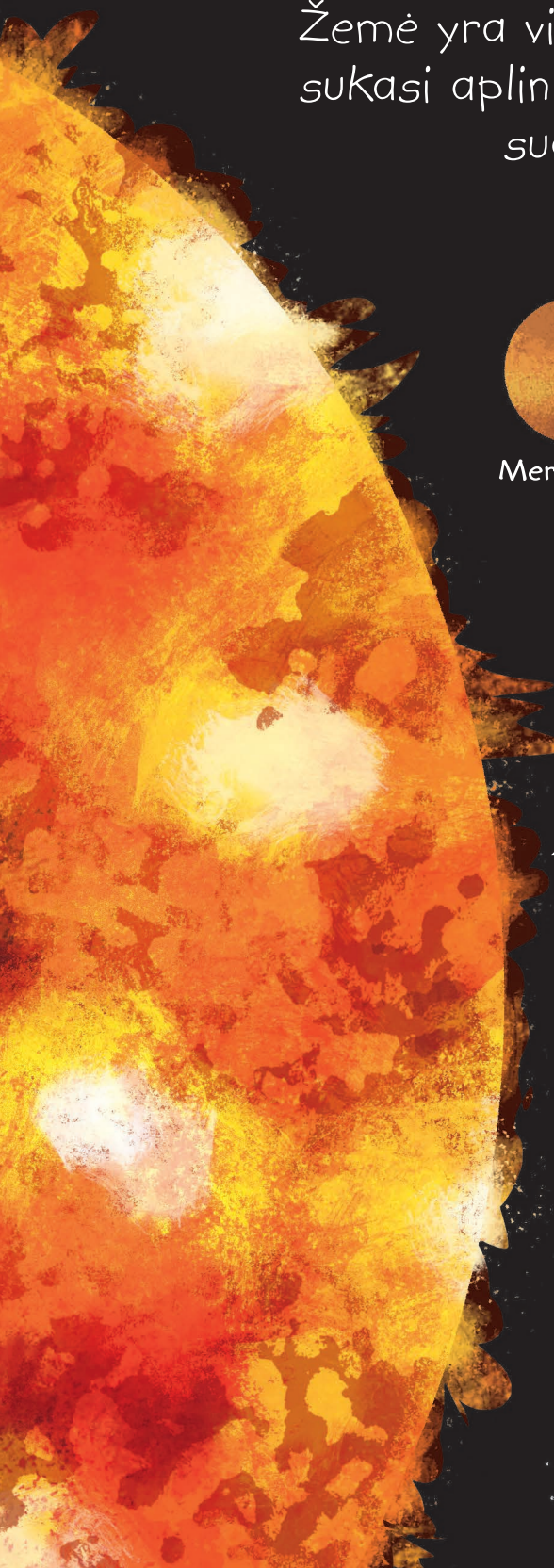
Lauke saugiausia būti atviroje erdvėje, toliau nuo medžių ir pastatų.

Žemės drebėjimai jūroje kartais sukelia milžiniškas bangas, vadinamas cunamiais. Jos gali užlieti didžiulius sausumos plotus, pakeliui nušluodamos miestus ir pasėlius.

Saulės sistema

Žemė yra viena iš aštuonių planetų, kurios sukasi aplink Saulę. Saulė ir šios planetos sudaro Saulės sistemą.

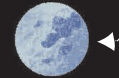

Merkurijus

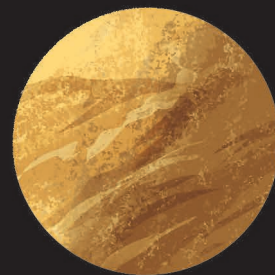

Žemė

Tai yra Mėnulis, Žemės palydovas. Kitos planetos irgi turi palydovus.

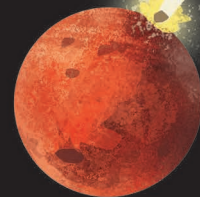

Saulė

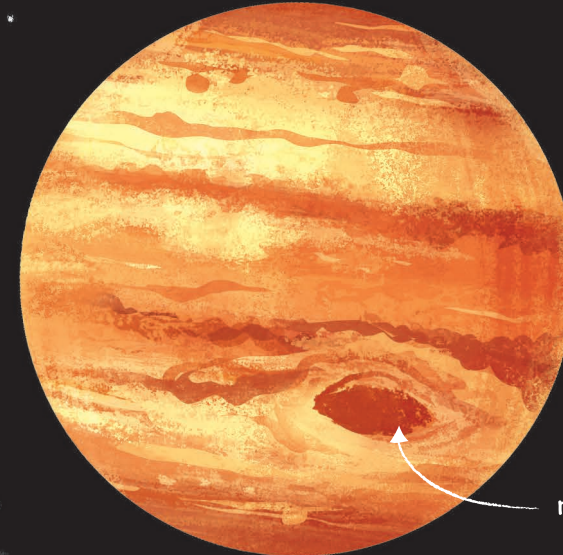
Venera

Venerą gaubia tiršti nuodingi debesys.

Marsas

Kartais į planetas atsitrenkia kosminės uolienos.

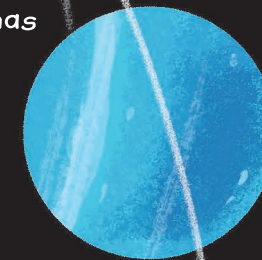

Jupiteris

Jupiteris yra didžiausia planeta. Jis turi daugiau nei 60 palydovų.

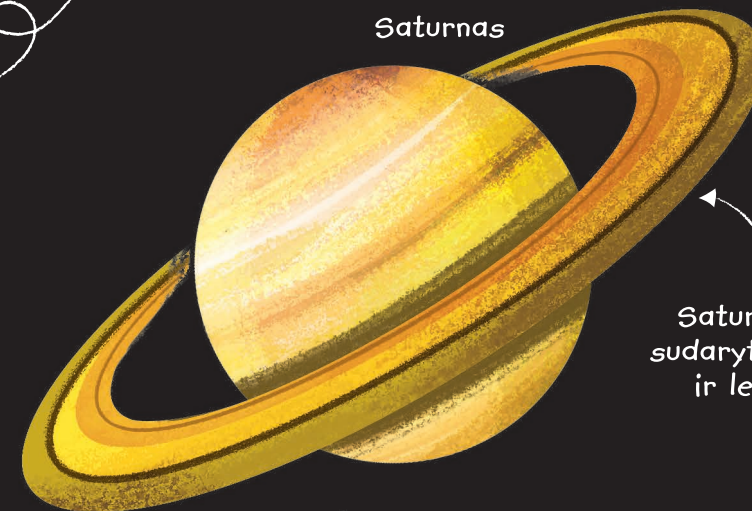
Didžioji raudonoji dėmė yra milžiniška audra.

Uranas

Urano žiedai sudaryti iš ledo ir dulkių.

Saturnas

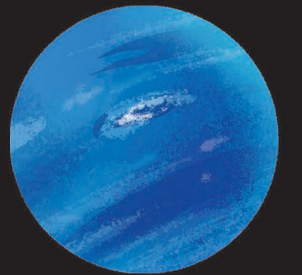

Saturno žiedai sudaryti iš uolienų ir ledo luitų.

Jupiteris, Saturnas, Uranas ir Neptūnas neturi kieto paviršiaus, juos sudaro dujos arba skystis.

Neptūnas

Kometa – tai apvalus dujų, dulkių ir ledo luitas.

Ji turi švytinčią uodegą.

Nykštukinė planeta Plutonas

Kaip keičiasi medžiagos?

Medžiagos gali keistis. Kartais tai nutinka, kai sumaišai jas su kitomis medžiagomis, o kartais jos kinta šaldamos arba kaisdamos.

Medžiagos pakinta jas sumaišius.

I vandenį įbertas cukrus pradingsta – ištirpsta.

Sumaišius miltus su vandeniu ir kitais produktais, pagaminama tešla.

Sumaišius muilą su vandeniu, susidaro purios putas.

Grietinėle tampa puri, kai į ją plaktuvu įmaišai oro.

Kai kurios medžiagos nesimaišo. Ruošiant salotų užpilą ir į actą įpylus aliejaus, aliejus plūduriuoja acto paviršiuje.

Lydom šokoladą.

Dabar palikime ataušti.

Štai, šokoladas vėl kietas!

Dabar užšaldykime.

Greitai valgyk, kol neištirpo.

Oi...

Apelsinų sultys

Kokia klampi.

Sausainių tešla.

Ka tik iš orkaitės! Reikia palaukti, kol atvės.

Mm, kokie traškūs!

Kai kurios medžiagos pakinta, kai jas kaitini, bet vėsdomos grįžta į pradinį būvį.

Kai kurios medžiagos pakinta, kai jas šaldai, bet šildamos grįžta į pradinį būvį.

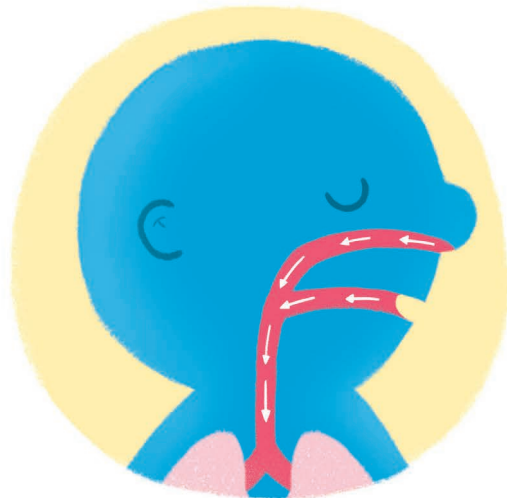
Kai kurios medžiagos kaitinamos pakinta, bet net atvėsusios negrįžta į pradinį būvį.

Gilus kvēpavimas

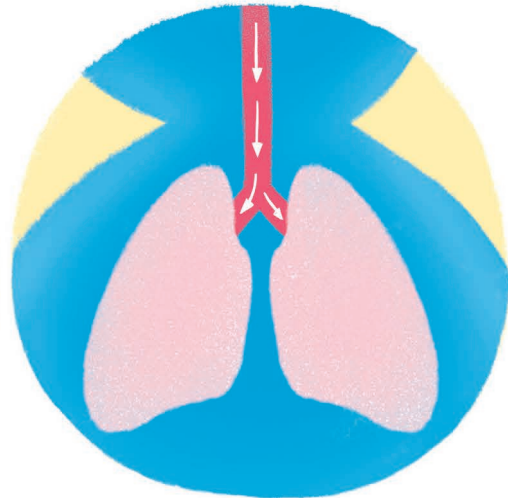
Kvēpuodamas i organizmā itrauki deguonies, reikalingo visoms gyvoms būtybēm. Kvēpuoji visada, net miegodamas.

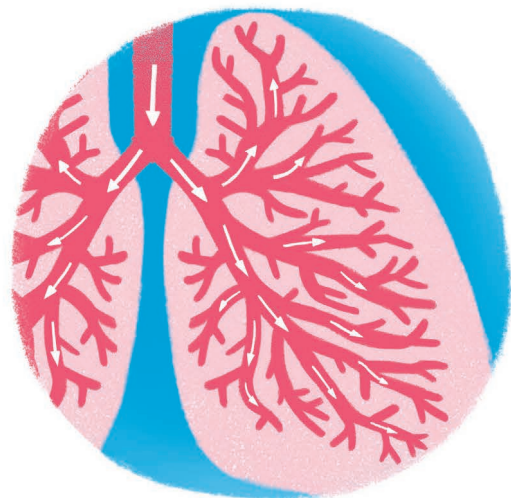
Žmonēs iņķvepia per nosj arba burnā.

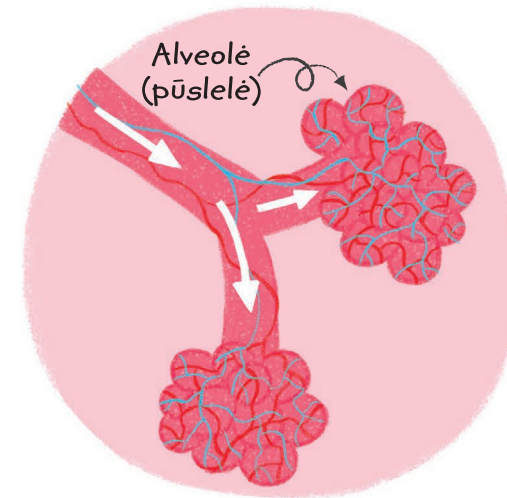
Iš ten oras keliauja trachēja.

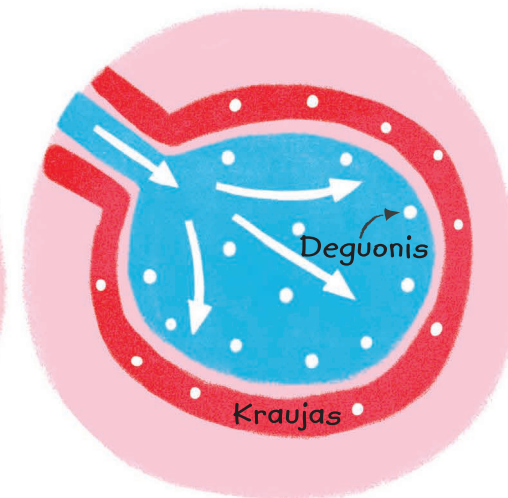
Toliau – i porā korytū organu, vadinamū plaučiais.

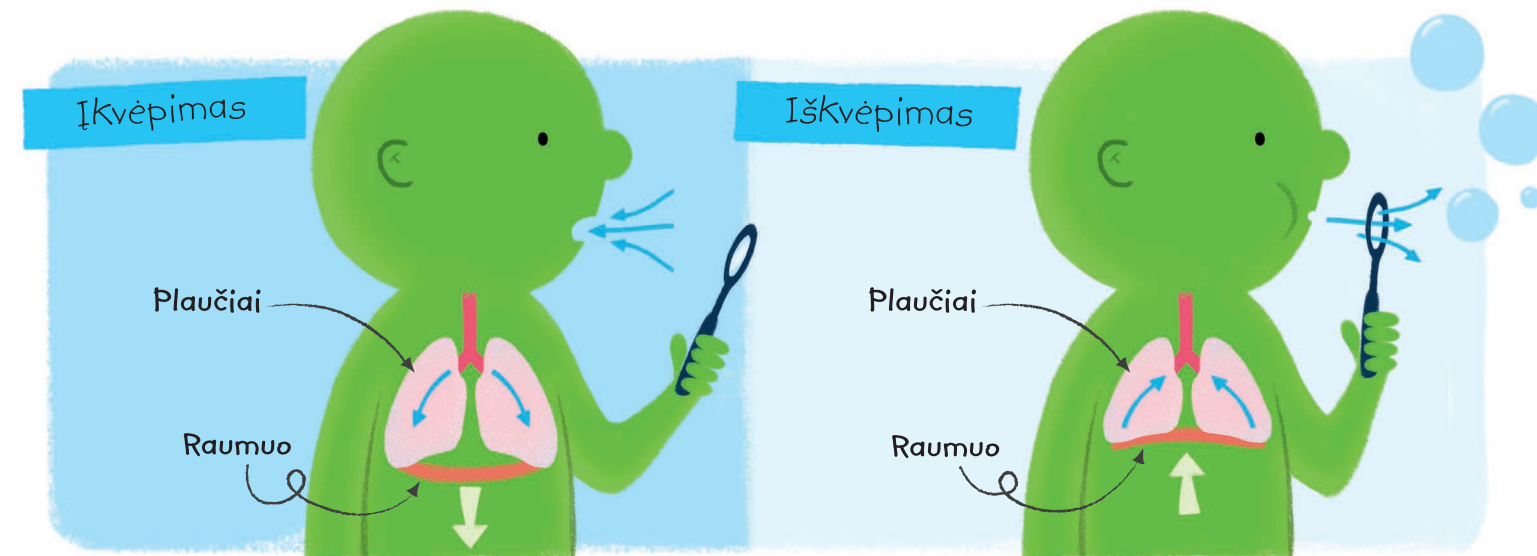
Oras sklinda vis plonesniais vamzdeliais...

i mażytes pūslēles, dar vadinamas alveolēmis.

Jose iš oro ištrauktas deguonis patenka i kraujā.

Po plaučiais esantis raumuo juda aukštyn žemyn ir padeda kvēpuoti. Jam nusileidus, plaučiai prisipildo oro, o pakilus aukštyn – ištuštēja.

Iškvēpi ora, kurio organizmui nebereikia.

Kosēji, kad iš plaučių pašalintum nešvarumus.

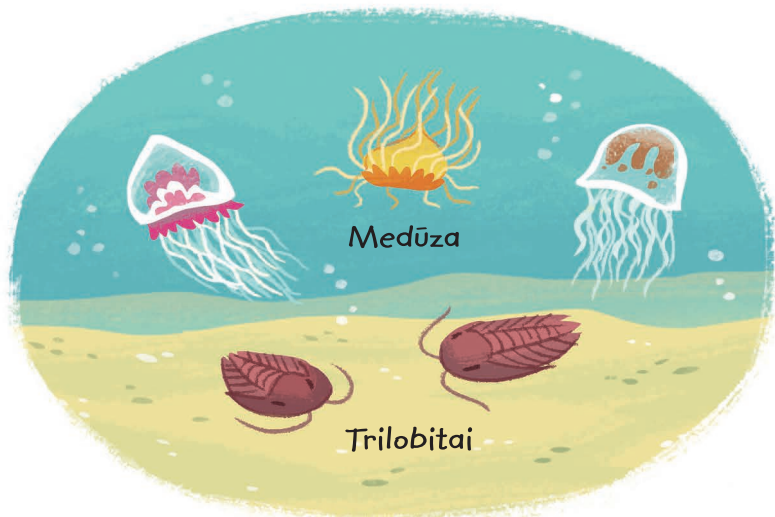
Čiaudēji, kad išsivalytum nosj.

Sportuodami žmonēs kartais pritrūksta oro. Taip nutinka todėl, kad sportuojant kūnas sunkiai dirba ir jam reikia daugiau deguonies.

Iš kur atsirado dinozaurai?

Dinozaurai – ne pirmieji Žemės gyventojai. Pirmiau už juos atsirado ropojantys gyviai, o iki jų jūrose gyveno vandens gyviai.

Pirmieji gyviai plaukiojo arba plūduriuodavo vandenyje. Jie neturėjo nei rankų, nei kojų.

Žuvis su plaukmenimis – pirmieji gyvūnai, išlipę į sausumą.

Kai kurie pirmieji sausumos gyventojai turėjo žvynus kaip dinozaurai. Kojos jiems augo iš šonų, ir jie šliaužiojo vilkdami pilvą žeme.

Praėjus labai daug metų, Žemėje atsirado pirmieji dinozaurai kartu su daugybe kitų gyvūnų. Šie dinozaurai vaikščiojo stačiomis – ant dviejų kojų.

Jūreiviai ir plėšikautojai

Šiaurės Europoje gyveno žmonės, vadinami vikingais. Jie garsėjo kaip nuožmūs kariai, bet taip pat dirbo žemę, užsiėmė amatais ir buvo puikūs jūreiviai.

Išnaudoję visą žemdirbystei tinkamą žemę, vikingai suskubo ieškoti naujų galimybių.

Kai kurie paliko savo ūkius, išmoko amato ir paskui juo vertėsi.

Kiti išvyko gyventi į svečias Europos šalis ar net į Šiaurės Ameriką.

O štai vikingai pirkliai nuklysdavo net iki Bagdado miesto Irane.

Prieš įsikurdami naujoje vietoje, vikingai dažniausiai užpuldavo ir nusiaubdavo vietinius kaimus ir miestelius, įkalindavo jų gyventojus ir susigrobdavo jų turta.